

Na gunuvi ni yaqona ni vavalagi kei na Gone dramidrami

Ke vinakati e so tale nai vakasala kei
nai vakamacala, e rawa ni ko qiri ena
Alcohol Drug Helpline

0800 787 797

Na tikidua oqo era vakadewataki talega ena vosa vaka:

- Tonga
- Samoa
- Tokelau
- Niue
- Maori/vavalagi

E rawa ni ko qirita na naba ni talevoni ALAC

Ph: **0508 258 258** se gole va **www.alac.org.nz**

AL610 August 2011 | Fijian

Na gunuvi ni yaqona ni vavalagi kei na Gone dramidrami

E vuqa na marama era na qarauna me vakasucuma na gone bulabula. E dua na gaunisala e veivuke me kakua ni gunuvi na yaqona ni vavalagi ena gauna ni tiko bibi.

A cava na vuna?

Ni ko sa gunu ,e na laki gunu talega na gone. Na yagona ni vavalagi e tu ena nomu sala ni dra ena lako curuma nai tokatoka ni gone ki vua na gone.

Na gunuvi ni yaqona ni vavalagi ena gauna ni tiko bibi ena rawa ni vakavuna na vakalutu dole kei na nona tautauvimate na gone.

Na veileqa oqori e vakatokai: “Fetal Spectrum Disorder se FASD.”

Na leqa oqori e okati kina; vakalutu dole,malumalumu ni vakasama kei na kena vakaleqai na veitiki ni yagona na gone dramidrami.E na tomani tiko ni sa sucu oti na gone ka na rawa ni wili kina na berabera ni kila ka.

E rawa li niu na gunu?

Ke lailai mada ga na ka ko gunuva ena gauna ni tiko bibi, e rawa ni vakavu leqa ena kena tubu na mona ka na vakadredretaka na nona kilaka kei na buli l tovo.Na levu ni yaqona ni vavalagi o gunuva na levu ni kena ravuravu.

E dina ga ni so na gauna e sega ni yaco na veileqa oqori, ka vakavuna me ra gunu kina eso na tina, E dredre me kilai na gauna ena yaco kina na leqa. Oya na vuna ni ko na sega ni gunu, ko na nuidei ni na sega ni vakaleqai na gone e na FASD.

E vakaevei ke sucu tiko na gone vei tina?

Na tabacacাকা na bula e vakasalataka ni daumaka me tarovi na kena gunuvi na yaqona ni vavalagi ena gauna ni vakasucu gone. E dewa na yaqona ni vavalagi vua na gone ni sucu tiko vei tinana, ka rawa ni vakaleqa na nona tubu. E lailai na tawa ni sucu ni ko gunu, ka vakavuna na tagitagagi ni gone.

A cava me'u vakayacora?

Tarova na gunu ke ko gadreva me. Bulabula vinaka na gone. Ko na gadreva na ka vinaka vua na luvemu. Tarova na gunu ke ko gadreva me bulabula vinaka na gone.

Ke ko lalawa tiko mo na vakaluvani, kakua ni gunu yaqona ni vavalagi,Ke ko nanuma ni ko sa bukete, kakua ni gunu.me yacova ni ko sa vakasucu oti. E dodonu mo sa. Tarova saraga na gunu.

Ni ko vakasucuma tiko na luvemu, e daumaka me kua na gunu yaqona ni vavalagi.

Ke sa dredre vei iko mo tarova na gunu,ena vukei iko mo veitalanoa kei na dua na nomu l tokani voleka. E rawa ni nomu vuniwai, daunivakasucu gone, se qiri veiratou na Alcohol Drug Helpline ena 0800 787 797.

E na so na gauna, e so na marama e ra dau taro i vakasala vei ira na lewe ni vuvale kei na nodra i tokani me ra vukei ena vakatulewa me ra biuta na gunu ena gauna ni tiko bibi. rawa ni ra vukei kina ena nodra gadreva me ra vakatulewataka me ra kakua ni gunu yaqona ni vavalagi ena gauna ni bukete.